

zeti-szociológiai oldalról – ekkor is egyértelmű.

Az evangélikus prioritás érvényesítése azonban nem jelent beszűkülést. Két tanulmány és egy könyvismertetés olvasható az ikon esztétikája és teológiája tárgyában, sőt Pannonia keresztyénség előtti, római vallástörténete is megjelenik az évkönyv lapjain. A finnségi (észti) és török műfordítások pedig már egy nemzeti – magyar – szempont érvényesülésére utalnak.

Összességében változatos, sőt vegyes a tartalom, de a szerkesztői koncepcióban, az egyes írások minőségében, valamint a formai kivitelben érzékelhető az egység. S remélhető, hogy a kiadói szándék egyhamar nem vall kudarcot: valóban egy sorozat indulásának lehettünk tanúi.

Az évkönyv bemutatására 2014. április 23-án került sor Budapesten, az Atlantisz Könyvszigeten.

Az átfogó ismertetést Kőszeghy Péter irodalomtörténész, a Balassi Kiadó tudományos igazgatója végezte, míg Reuss András teológus, egyetemi tanár, Ruzsa György, művészettörténész, egyetemi tanár, valamint Végh Dániel irodalomtörténész néhány kiegészítést fűzött az elhangzottakhoz.

A bemutatót a görögkatolikus Vatamány-kórus énekkel, Rakovszky István tanár versek felolvasásával, Horváth László Adrián grafikusművész néhány munkájának kihelyezésével gazdagította.

Az egy órás, családias hangulatú rendezvényen mintegy ötven meghívott volt jelen.

A kötet bibliográfiai adatai:

Mányoki János, Pintér Gábor (szerk): Bivio 2012. Tanulmányok az Evangélikus Országos Könyvtár műhelyéből, Evangélikus Országos Könyvtár, Budapest, 2012.

Mányoki János

Evangélikus Országos Könyvtár

SZÍNLAPOK A 17-18. SZÁZADBÓL

Időszaki kiállítás az egri Főegyházmegyei Könyvtárban

2014. május 8-tól szeptember 1-ig

Május 8-án nyílt meg könyvtárunk barokk termében, a Bibliotheca Eszterhazyában egy kiállítás, mely a színházi kultúra eddig a közvélemény számára alig ismert, kevésbé feltárt oldalát mutatja be, és melynek kurátora dr. Pintér Márta Zsuzsanna egyetemi docens, színház-és irodalomtörténész volt. A tárlat a magyar színházi kultúra, az iskolai színjátszás kezdeteibe enged bepillantást.

Az újkori Magyarországon állandó színjátszások hiányában a színház mindenki számára elérhető módja az iskolai színját-

zás volt. Az iskoladráma az ország szinte összes egyházi iskolájában elengedhetetlen kellékvé vált az erkölcsi nevelésnek, ugyanakkor a térítés, a propaganda eszköze is volt. A katolikus megújulás időszakában az Egyház saját hittételeit a szindarabokban is hirdette, a színház az ismeretterjesztésen kívül a hit megerősítését is szolgálta. A 18. századtól már azon szerzetesrendek is hatékony nevelési eszközként használták, amelyeknél kezdetben a színjátszás ellenkezett a rend szándékai-
val, vagy éppen nem tartoztak a tanító

rendek közé. Így a pálosok, minoriták és premonstreiek is tartottak színelőadásokat ugyanúgy, mint egyes leánynevelő intézetek. Az Egyház nyitottságát mutatja, hogy a vallásos történetek, drámák mellett mind a szerelmes, mind a komikus művek is megjelentek a színpadon.

Az első iskolai előadásra 1534-ben került sor, amit megközelítőleg 10 ezer beemutató követett. Az evangélikus tanintézményekben mintegy 500 darabot mutattak be. Népszerűek voltak a reformátusok és az unitáriusok előadásai is.

A színház sikerességének jó példája, hogy a jezsuita rend feloszlata után az előadások tovább folytatódtak a királyi iskolákban. A színjátszás során a diákok a közéletben való szereplésre is felkészültek, szónoki képességeik kifejlődtek, bátor fellépéssel könnyebben boldogultak a valódi élet színpadán. A latin, vagy más idegen nyelvű előadások a nyelvtanulást is hatékonyan segítették. A 18. században az iskolai színjátszás átalakul, a magyar nyelvű irodalom, az anyanyelvű kultúra terjesztője lesz.

Kiállításunk főszereplői a címlapok, melyek sokrétű funkciót láttak el. A szerző, a cím, a szereposztás, az előadás ideje, helye mellett a szöveget nem értők tar-

talmi tájékoztatása is fontos volt (már említettük, hogy az előadások nyelve – különösen eleinte – nem mindig volt magyar) legfőképpen az evangélikusoknál, akiknek színdarabjai rendszerint nyilvánosak voltak. A legtöbb iskolában egyházi és világi támogatók közös összefogásából jöhettek létre a díszes előadások.

Jellemzően a püspöki székhelyeken volt a legtöbb előadás, és ennek igen jó példája Eger. Az első színelőadás támogatója 1692-ben Fenessy György püspök volt. Elmondható, hogy a püspökök mindig bőkezű támogatói voltak a színjátszásnak. Noha 1773-ban a jezsuita rend feloszlataival Eger városában is megszűnt az iskolai színjátszás, Eszterházy Károly püspök olyan fontosnak tartotta ennek fennmaradását, hogy kezdeményezésére az Universitas épületében is épült színházterem.

A kiállított eredeti könyvekkel, színlapokkal, képekkel és leírásokkal a 17-18. századi egyházi iskolákban folyó nevelésnek egy színes, vidám, ugyanakkor nagyon fontos és elengedhetetlen kellékét szeretnénk bemutatni mind a szakmai közönség, mind a látogatók számára.

Pálos Zsófia Edit

Főegyházmegyei Könyvtár, Eger

SZOMSZÉDOLÁSOK

Május hónapban az EKE képviselőjében két közgyűlésen gyűjthettem tapasztalatokat a könyvtáros szervezetek működéséről, valamint szakmai megbeszélést folytattam dr. Szegő Ágnessel, az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem Könyvtárának vezetőjével.

2014. május 7. – Magyar Könyvtárosok Egyesületének közgyűlése az OSZK-ban.

Márciusi EKE-konferenciánk egyik célja a világi könyvtárosok megszólítása volt. Az MKE ebben támogató partnerként vett részt, a közgyűlésen Bakos Klá-